

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Туризм»

другого магістерського рівня вищої освіти

за спеціальністю 242 «Туризм»

галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

Кваліфікація: Магістр з туризму

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Київського національного
університету будівництва і архітектури
Протокол № __ від _____ **2020 р.**

Освітньо-професійна програма
вводиться в дію з _____ **2020 р.**

Голова Вченої ради

_____ П. М. Куліков
« ____ » _____ 2020 р.

Київ – 2020

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

**освітньо-професійної програми
підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні
за спеціальністю 242 «Туризм»**

1. Методична комісія спеціальності 242 «Туризм»

Протокол № ___ від _____ **2020 р.**

Голова комісії _____

Ю.В. Горковчук

2. Вчена рада факультету Геоінформаційних систем та управління територіями

Протокол № _____ від _____ **2020 р.**

Голова Вченої ради _____

О.В. Нестеренко

3. Навчально-методичний відділ (НМВ)

Начальник НМВ _____

І. О. Склярів

« ___ » _____ 2020 р.

4. Перший проректор _____

Д. О. Чернишев

« ___ » _____ 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці магістрів.

Освітньо-професійна програма заснована на компетентністному підході підготовки магістра у галузі 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 "Туризм" та містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

ОПП розроблено викладацьким колективом у складі:

1. Карпінський Ю.О. , д.т.н., завідувач кафедри Геоінформатики і фотограмметрії
2. Нестеренко О.В., к.т.н., професор кафедри Геоінформатики і фотограмметрії
3. Горковчук Ю.В., к.т.н., доцент кафедри Геоінформатики і фотограмметрії
4. Лепетюк В.Б., к.г.н., доцент кафедри Геоінформатики і фотограмметрії

II – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Київський національний університет будівництва і архітектури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр з туризму Науковий співробітник (Туризм)
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю «242 Туризм»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Назва акредитації	Первинна акредитація
Цикл / рівень	НПК України – 8 рівень; FQ-EHEA – другий цикл; EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Диплом бакалавра за спеціальністю. Фаховий іспит зі спеціальності та іноземної мови. Інші умови вступу визначаються «Правилами прийому до Київського національного університету будівництва і архітектури», які затверджуються Вченою радою.
Мова викладання (и)	українська
Термін дії освітньої програми	5 років (з дня акредитації до наступного оновлення ОПП)
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.knuba.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної та науково-дослідної діяльності у сфері туризму, забезпечення високої якості туристичного обслуговування	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	24 «Сфера обслуговування» 242 Туризм
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна підготовка магістра має прикладний характер; структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до здійснення діяльності в сфері туризму та реалізує це через навчання та практичну підготовку. Дисципліни та модулі, включені в програму орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких

	можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Основною метою освітньої програми є підготовка фахівців менеджерів та організаторів у сфері туризму. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку туристичної галузі, зробити акцент на здобутті навичок та знань у сфері туризму, що передбачає визначену зайнятість, можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання
Особливості програми	<p>Наукова складова освітньо-професійної програми передбачає здійснення власних аналітичних досліджень під керівництвом наукового керівника з відповідним оформленням результатів у магістерській роботі.</p> <p>Обов'язкова наявність магістерської практики забезпечує опанування професійних навичок та слугує підґрунтям для подальшого виконання магістерської роботи.</p> <p>Магістерська роботи зорієнтована на розв'язання прикладної задачі в галузі туризму. При виконанні магістерської роботи передбачено опанування методів аналітичних досліджень, самостійного розв'язання практичних завдань, пов'язаних із туристичною діяльністю.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>3414 Фахівець з туристичного обслуговування</p> <p>3414 Організатор подорожей (екскурсій)</p> <p>3414 Екскурсовод</p> <p>3414 Фахівець із розвитку сільського туризму</p> <p>3340 Інструктор-методист з туризму</p> <p>3439 Інструктор з туризму</p> <p>2482.1 Фахівець із гостинності (готелі, туристичні комплекси та ін.)</p> <p>2481.1 Науковий співробітник (туризмологія, екскурсознавство)</p> <p>2481.2 Туризмознавець, екскурсознавець</p> <p>2483.1 Науковий співробітник, співробітник-консультант (рекреалогія)</p> <p>23.10 Викладач закладу вищої освіти</p>
Подальше навчання	<p>Можливість навчання за програми: 8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL.</p> <p>Продовження навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем; отримання післядипломної освіти на споріднених та інших спеціальностях; підвищення кваліфікації; академічної мобільності</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання проводиться у вигляді лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторних робіт, самостійного навчання на основі підручників та конспектів, консультації з викладачами, підготовка кваліфікаційної роботи магістра.
Оцінювання	Методи та критерії оцінювання студентів узгоджені з робочими програмами дисциплін і з видами навчальної діяльності. Методи оцінювання – екзамени, тести, заліки, звіт про практику та лабораторні роботи, контрольні, курсові роботи, курсові проекти, презентації, реферати, кваліфікаційна магістерська робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі

компетентність	туристичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку</p> <p>ЗК 2. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності</p> <p>ЗК 3. Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі</p> <p>ЗК 4. Вільне володіння та здатність спілкуватися діловою англійською та іншою (шими) іноземною (ними) мовою (мовами) в професійній діяльності</p> <p>ЗК 5. Уміння спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації</p> <p>ЗК 6. Уміння розробляти проекти та управляти ними</p> <p>ЗК 7. Дух підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізовуватися</p> <p>ЗК 8. Здатність до time-менеджменту</p> <p>ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети</p> <p>ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології туризму та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації</p> <p>ФК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості</p> <p>ФК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління</p> <p>ФК 6. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві</p> <p>ФК 7. Здатність розробляти та сприяти упровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму</p> <p>ФК 8. Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності</p> <p>ФК 9. Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації</p> <p>ФК 10. Здатність управляти ризиками в туризмі</p> <p>ФК 11. Здатність до управління інформацією</p> <p>ФК 12. Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринку</p> <p>ФК 13. Здатність до визначення стратегічних завдань у розвитку туристичного бізнесу</p> <p>ФК 14. Здатність до соціальної та академічної мобільності в сфері туристичної діяльності</p>

7 – Програмні результати

ПРН 1. Володіти та застосовувати гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання для вирішення проблем сучасної туристичної галузі відповідно до профілю та цілей магістерської програми;

ПРН 2. Працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план наукових досліджень та стратегії практичної діяльності;

ПРН 3. Планувати діяльність туристичного підприємства, координувати роботу його структурних підрозділів, виконувати управлінські функції у межах підприємства;

ПРН 4. Розуміти основні положення, роль та значення стандартизації й сертифікації у забезпеченні ефективного функціонування туристичних підприємств та регулювання якості туристичних послуг;

ПРН5. Розробляти та впроваджувати інноваційний туристичний продукт, оцінювати рівень його конкурентоспроможності та споживчого попиту на національному та світовому ринках;

ПРН 6. Використовувати та впроваджувати інноваційні технології у навчальний процес та поточну діяльність суб'єктів туристичного ринку;

ПРН 7. Розробляти стратегії розвитку туристичної діяльності та пропонувати способи удосконалення туристичної інфраструктури на різних рівнях державного і регіонального управління;

ПРН 8. Проводити дослідження туристичного ринку та оцінювати перспективи його розвитку у цілому та у рамках окремих видів туризму / географічних напрямів;

ПРН 9. Формулювати концепцію туристичного підприємства, розробляти ефективну стратегію на засадах сталого розвитку і формувати активну політику оцінювання ризиків підприємства туристичної індустрії;

ПРН 10. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері та у сфері наукових досліджень у галузі туризму;

ПРН 11. Здатність до пошуку і до самостійного вивчення нових методів дослідження, можливих змін наукового та науково-практичного профілю професійної діяльності, зміни соціокультурних умов;

ПРН 12. Аналізувати природно-ресурсні та соціально-економічні передумови розвитку та функціонування просторової організації туристичної сфери;

ПРН 13. Аналізувати техніко-економічні показники, потреби ринку, інвестиційний клімат та відповідні проектні рішення для ефективного функціонування туристичної індустрії;

ПРН 14. Систематизація та підготовка технічної, проектної, технологічної та організаційно-управлінської документації, формування звітності, впровадження системи менеджменту на підприємстві.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове

Кількісні та якісні показники рівня наукової та професійної

забезпечення	активності науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес за освітньою програмою повністю відповідають ліцензійним умовам впровадження освітньої програми
Матеріально-технічне забезпечення	Кількісні показники матеріально-технічного забезпечення повністю відповідають ліцензійним умовам впровадження освітньої програми
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Обсяг, склад та якість інформаційного та навчально-методичного забезпечення повністю відповідають ліцензійним умовам впровадження освітньої програми
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Положенням університету передбачена можливість національної кредитної мобільності. Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших закладах освіти України
Міжнародна кредитна мобільність	Положенням університету передбачена можливість міжнародної кредитної мобільності
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОК			
ОК 1	Методологія наукових досліджень	2	залік
ОК 2	Наукова іноземна мова	3	залік
ОК 3	Міжнародне право	4	залік
ОК 4	Управління проектами в туризмі	5	іспит
ОК 5	Концептуальні засади ТОТ	4	залік
ОК 6	ОЗУОПТГ	3	залік
ОК 7	Туризмологія	4	іспит
ОК 8	Управління якістю туристичних послуг	4	залік
ОК 9	Інноваційні технології в туризмі	4	іспит
ОК10	Методологія туристичного супроводження	4	іспит
ОК11	Практика	10	залік
ОК12	Атестаційна випускна робота	20	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		66	
Вибіркові компоненти ВК			
ВК 1	Психологія управління	4	залік
ВК 2	Оподаткування підприємств туристичної діяльності	4	залік
ВК 3	Туристична політика зарубіжних країн	4	залік
ВК 4	Методи і моделі дослідження економічних процесів	4	залік
ВК 5	Логістика туризму	4	іспит
ВК 6	Міжнародний туризм	4	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми			
1.1 Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки			
ОК 1. Методологія наукових дослід 2,0/2	ОК 2. Наукова іноземна мова 3,0/2	ОК 3. Міжнародне право 4,0/1	ОК 4. Управління проектами в туризмі 5,0/2
1.2 Цикл професійної і практичної підготовки			
ОК 5. Концептуальні засади ТОТ 4,0 /2	ОК 6. ОЗУОПТГ 3,0 /1	ОК 7. Туризмологія 4,0/1	ОК 8. Управління якістю туристичних послуг 4,0/1
ОК 9. Інноваційні технології в туризмі 4,0/1	ОК 10. Методологія туристичного супроводження 4,0/1		
ОК 11. Магістерська практика			
10,0/3			
Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми			
ВК 1. Психологія управління 4,0/2 (ОК6)	ВК 2. Оподаткування підприємств туристичної галузі 3,0 /2 (ОК 4)	ВК 3. Туристична політика зарубіжних країн 4,0/1 (ОК 3)	ВК 4. Методи і моделі дослідження економічних процесів 4,0/2 (ОК 4)
ВК 5. Логістика туризму 4,0/2 (ОК 7)	ВК 6. Міжнародний туризм 4,0/2 (ОК 3)		
ОК 12 Виконання і захист атестаційної випускної роботи 20,0/3			

У структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми спеціальності 242 «Туризм» використані наступні позначення, цифрами вказано:

- в чисельнику – кількість навчальних кредитів;
- в знаменнику – порядковий номер семестру;
- в дужках – пререквізити (номера попередніх забезпечуючих дисциплін).

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 242 «Туризм» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується отриманням документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із кваліфікацією магістр з туризму.

Захист кваліфікаційної магістерської роботи відбувається прилюдно на засіданні Атестаційної екзаменаційної комісії з держаної атестації здобувачів вищої освіти.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	БК 1	БК 2	БК 3	БК 4	БК 5	БК 6
ЗК 1	+										+							+
ЗК 2		+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+	+	+	
ЗК 3	+	+		+	+				+		+						+	
ЗК 4		+		+	+				+	+	+	+					+	
ЗК 5	+		+	+	+	+	+		+		+	+		+		+		+
ЗК 6			+		+			+			+			+	+	+	+	+
ЗК 7	+								+	+	+							+
ЗК 8				+	+				+	+	+							
ЗК 9	+		+						+	+	+			+				+
ЗК10	+	+		+	+				+		+							
ФК 1		+	+			+		+	+						+		+	
ФК 2						+	+	+			+				+			
ФК 3						+	+				+					+		+
ФК 4						+	+	+			+				+	+		
ФК 5						+	+	+			+	+		+	+	+		+
ФК 6								+				+		+	+	+		
ФК 7								+				+		+	+	+		+
ФК 8							+					+			+	+		
ФК 9								+				+			+	+	+	
ФК10							+	+			+	+		+	+	+		
ФК11							+				+	+			+	+		+
ФК12						+	+	+			+	+			+			+
ФК13											+	+						
ФК14											+	+						

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	БК 1	БК 2	БК 3	БК 4	БК 5	БК 6	БК 7
ПРН1	+	+	+			+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН2	+					+					+		+			
ПРН3							+	+				+	+			+
ПРН4			+			+	+		+				+	+	+	+
ПРН5						+	+	+	+		+	+		+		+
ПРН6	+	+		+	+		+	+	+		+	+	+		+	
ПРН7			+					+			+	+			+	
ПРН8				+		+	+	+	+		+	+	+	+		+
ПРН9			+									+	+	+		
ПРН10	+	+		+	+	+	+	+	+		+					+
ПРН11		+		+	+						+	+			+	+
ПРН12		+	+			+		+	+			+	+	+	+	
ПРН13						+	+	+			+	+	+	+	+	+
ПРН14							+	+	+			+	+	+	+	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards_and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
3. ISCED -F (МСКО-Г) 2013 – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
4. Проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
5. Закон "Про вищу освіту"// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Постанова КМУ «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. №266// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.
7. Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо -кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу. Ліцензія: Серія АЕ №636819, дата видачі 19.06.2015 р. / Додаток до листа МОН від 23 листопада 2015 р. №1/9-561.
8. Наказ МОН України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 06.11.2015 №1151.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.
9. Національний глосарій 2014 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus_office.pdf.
10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 // Видавництво «Соцінформ», – К.: 2010.
11. НРК - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.
12. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
13. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно - аналітичний огляд // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
14. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf